אל בקודש בעא מינייהו. פ״ה דנגע נכנפו היינו שרן אל

כל מאכל יהיה פירוש או אל כל מאכל יותר מכולם ב ועוד למה דחק

שמואל לתרץ במה שנגע בכנפו לימא אל כל מאכל דוקא ג ועוד למה

הלחם והלחם אל המיד וכו׳ א וקשה לר״ת דמאי שנא דואל

קורא הכתוב לשרך כנף ועוד דמפרש ד

רבינה התם רביעי בקדש הכח

שלישי שהלחם נעשה אב הטומאה ה

כשנוגע במת °והא קיימא לן בהמפלת

(נדה כח:) בי דכל דבר שחין לו טהרה

במקוה אינו נעשה אב הטומאה

מיהו יש לומר דאין נעשה אב °

הטומחה היינו דווקח לטמח חדם

וכלים אבל לאוכלין ומשקין נעשה

אב הטומאה ומפר"תו דהשרך נגע

בכנף ונעשה ראשון והכנף אל

הלחם או אל המיד וחד מהנך אל

היין או אל השמן הרי שלשה ואל

כל מאכל הרי ארבעה ונקט סדר כנף

מאכל משקה מאכל דלא בעי

למינקט שיעשה כיוצא בו ולשמואל

דייק מדכתיב בכנפו הרי חמש

והשתא אתי שפיר לרבינא דאמר

הכא שלישי שהכנף הנוגע במת

נעשה אב הטומאה כדין כל הכלים:

גליון הש"ם

תום' ד"ה רביעי בקודש וכו והא קיי"ל בהמפלת. שם לא סוף ערוביו חד ע"ב עי' ב"ח סוף שניוסן קף ע כעי כ ק כה ע"ב תוס' ד"ה וקמייתי: בא"ד מיהו י"ל. עי' טורי אבן חגיגה כג ע"א ד"ה מת

מוסף תוספות

א. דלחם חשיב תרי. מוס׳ הרל"ע. ב. אל הלחם ואל הנזיד ואל היין ואל השמן שהוי דוקא זה וזה. עס. ג. דומיא דהני דהשמז נגע אל כל מאכל והשתא איכא חמישי. תוס' ר"כ. ד. לקמן במילתיה דרבינא. מוס' זרח״ש. ה. אבל אידך קשיין. . רמילחיה ס" הר"ן. ו. ונראה לר"ת למנות כל האוכלין לבד וכל המשקין לבד וסידרא דקרא הכי הוא בשר קדש היינו שרץ. תוס' הרח"ש. ז. ממש שהיה נושא בו את השרץ. תוק׳ שחנן. ח. דמשמע מה שנגע בכנפו. חי' רכינו דוד. תום' הרא"ש.

רבינו חננאל ואמר רב אישתבוש כהני, כלומר טעו הכהנים באמרם כי כל אלו כולם הזכורים לא נטמאו. מכלל דטמאין הז. מכלל דרב סבר כי הייז יאיך אמר דכן ממש. ופרקינן מידי הוא טעמא אלא לרב, כלומר תקשה אלא דרב אדרב, הא בהדיא תני רב משקה בית מטבחיא דכן, מדבחיא, כגון היין שמנסכין טוברו או כגון זו ן טבנטכן על המזבח והשמן שמקריבין עם הקמצין מיטמאין. ולא אמר רב שהן דכן אלא מטמא, . וטעו הכהנים שאמרו איז מטמא. וכשהזכרנו דברי דאמר אשתבש כהני הוצרכנו לבאר טעמו, לפיכך אמרנו גופא רב אמר אשתבוש כהני שהשיבו על מגע רביעי בשלישי בקדשים שהוא טהור ואינו אלא פסול, ושמואל אמר חמישי בקדש בעא מינייהו חגי הנביא והשיבוהו כהלכה טהור. בשלמא לרב משכחת לה מז . המקרא כי רביעי שאל חגי הנביא מן הכהנים, שנאמר הז ישא איש בשר קדש בכנף ה, הוא היה בי היה הוגע בגדו שנגע בו שרץ, ונגע הבשר בכנף בגדו הטמא, הבשר בכנף בגדו הטמא, ונגע עוד הבשר בלחם או בנזיד או ביין או בשמן, בנזיד אל ביין או בשמן, ונגעו אלו אל כל מאכל. נמצא הכנף של בגדו שנגע בשרץ ולד ראשון, כי השרץ הוא אב, ונמצא הנוגע בו ולד ראשון, והבשר שנגע והנזיד והמשקין הללו שנגעו בבשר ולד שלישי, והמאכל שנגע באילו נמצא ולד רביעי. ושאל ואמר להם היקדש המאכל או לאו, וטעו והשיבו לא קדש, כלומר לא נפסל המאכל, והמוכיח שעל המאכל לבדו שאלם באמרו היקדש לשון יחיד, ולא אמר

א) ולשיל טום, ב) ובשירובין ואמר רב. לקמן: אישהבש כהני. שטהרו רביעי בקודש. אלמא יין ושמן דמשקי בית מטבחיא נינהו ומיטמאו ואי טומאת משקין דרבנן הא אמרת דלא גזור עלייהו ואי נמי בטומאות דרבנן קא בדיק להו חגי לכהני וכבר נגזרה טומאה על המשקין בימי חגי הנביא שהיה מאנשי כנסת הגדולה קשיא לרב דהא

אמר דכן ממש וכ"ש אי בדאורייתא

קה משתעי קשיה לרב והה ליכה

למימר מדרבנן ודלא כיוסף בן

יועזר דחקרא לא פליג דמשמע

דאית עלייהו טומאה אי דאורייתא

אי דרבנן: מידי הוא טעמא אלא

לרב. כלום אתה מקשה אלא לרב

רב לא קשיא ליה האי לעולם חגי

בדרבנן בדיק להו וכבר נגורה גזירת

טומאה על המשקין ולרב אליבא

דיוסף בן יועזר לא תיקשי דרב משקי

בי מטבחיה תני בעדותו של יוסף

משקה המטבחים דם ומים אבל

משקה מדבחיה היין והשמן שהם

משקה המזבח גזרו רבנן טומחה

עלייהו והיינו דבסדר טומאות דהאי

קרא איכא אוכל מטמא אוכל ומשק׳

מטמא משקה דמדרבנן טומאה עושה

כיולא בה: מי כחיב ונגע כנפו. אל

הלחם דמשמע שהשרן נגע בלחם

דלחם הוי ראשון מה שנגע בכנפו נגע ללחם דה"ל לחם שני: **טמא**

נפש. קס"ד טמא מת שהוא אב

הטומחה כשרץ: בכל אלה. כסדר

שפירשנו טמא מת בלחם ולחם בנזיד

וכו': מדהכה לה הישתבש. דחמורו

ליה רביעי טמא כדכתיב ויאמרו

יטמא הכא נמי לא אישתבש ואיהו

במה שנגע בכנפו אמר להו דה"ל

שמן חמישי ומשום הכי אמרי ליה

טהור אלא לרב דאמר גבי שרך נמי

רביעי בעא מינייהו מאי שנא דאמרו

ליה טהור: בקיחין הן בעומחת

מת. ויודעים שהשלישי עושה בה

רביעי ולא היו בקיאין בטומאת שרך

וסבורין שאין שלישי עושה בה

רביעי: רבינה המר. לה היו בקיחין

ברביעי בקודש כלל וגבי מת שלישי

בקודש בעא מינייהו דהאי טמא נפש

דקרא לאו טמא מת אלא מת ממש

כלומר טומאת נפש ומת אבי אבות

ולחם אב ונזיד ראשון ויין שני ושמן

שלישי: ויען חגי ויחמר וגו'. סיפיה

ואמר רב אישתבש כהני מידי הוא מעמא אלא לרב רב משקי בית ממבחיא תני אבל משקי בי מדבחיא מטמא גופא רב אמר אישתבש כהני ושמואל אמר לא אישתבש כהני רב אמר אישתבש כהני רביעי בקדש בעא מינייהו ואמרו ליה מהור ושמואל אמר לא אישתבש כהני חמישי בקדש בעא מינייהו ואמרו ליה מהור בשלמא לרב היינו דכתיב ארבעה ילחם ונזיד ויין ושמן אלא לשמואל חמשה מנא ליה מי כתיב ונגע כנפו יונגע בכנפו כתיב במה שנגע בכנפו תא שמע יויאמר חגי אם יגע ממא נפש בכל אלה היממא ויענו הכהנים ויאמרו ישמא בשלמא לשמואל מדהכא לא אישתבש התם נמי לא אישתבש אלא לרב מאי שנא הכא דאישתבש ומאי שנא התם דלא אישתבש אמר רב נחמז אמר רבה בר אבוה בקיאין הן במומאת מת

ואין בקיאין הן בטומאת שרץ רבינא אמר התם רביעי הכא שלישי ת"שׁ וּוֹיען הגי ויאמר כן העם הזה וכן הגוי הזה לפני נאם ה' וגו' בשלמא לרב היינו דכתיב ממא אלא לשמואל אמאי ממא איתמוהי קא מתמה והא וכן כל מעשה ידיהם כתיב אמר מר זומרא ואיתימא רב אשי מתוך שקלקלו את מעשיהם מעלה עליהם הכתוב כאילו הקריבו במומאה גופא רב תני משקי בית ממבחיא ולוי תנא משקי בי מדבחיא ללוי הניחא אי סבירא ליה כשמואל דאמר ידכן מלממא מומאת אחרים אבל מומאת עצמן יש להן משכחת לה דנגעי כולהו בראשון אלא אי סבר לי' כרב דאמר דכן ממש היכי משכחת לה על כרחך כשמואל סבירא ליה ולשמואל הניחא אי סבר לה כרב דתני משקי בית ממבחיא אבל משקי בי מדבחיא אחריני נמי מיטמאו רביעי הוא דלא עביד חמישי הא שלישי עביד רביעי אלא אי סבר ליה כלוי דתני משקי בי מדבחיא מאי איריא רביעי דלא עביד חמישי אפילו שני ושלישי נמי לא עבדי על כרחיך כרב סבירא ליה תניא כוותיה דרב תניא כוותיה דלוי תניא כוותיה דלוי הדם והיין והשמן והמים משקי כי מדבחיא שנממאו בפנים והוציאן לחוץ מהורין נממאו בחוץ והכניםן בפנים ממאין איני והאמר רבי יהושע בן לוי משקי בי מדבחיא לא אמרו דכן אלא במקומן מאי לאו למעומי נממאו בפנים והוציאן לחוץ לא למעומי נממאו בחוץ והכניסן בפנים והא במקומן קאמר הכי קאמר לא אמרו דכן אלא שנשמאו במקומן תניא כוותיה דרב הדם והמים משקי בית מטבחיא שנטמאו בין בכלים בין בקרקע טהורין

דקרא וכן כל מעשה ידיהם ואשר יקריבו שם טמא הוא: בשלמא לרב. קר של שם של מינו דקרי למעשה ידיהם טמא: איסמוהי קא מסמה. מאחר שבקיאין הן בהלכות טומאה וכי כל מעשה ידיהם טמא הוא: **וכן.** לאו תמיהא משמע: **שקלקלו מעשיהם.** לאחר זמן היה מתנבא שיקלקלו מעשיהן בבית שני בשאר עבירות: **וללוי**. דתני מדבחיא והכא כתיב יין ושמן דמטמאו הא ניחא אי סבר ליה בהא מילתא כשמואל דדכן דיוסף בן יועזר דכן מלטמא אחרים הן אבל טומאת עלמן יש בהן משכחת לה להאי דכתיב אם יגע טמא נפש בכל אלה דקאמר יטמא דנגעו כולהו בראשון ולאו אסדרא קמא נקט ולא אישמבש כהני שבתחלה שאלם על הסדר ואמרו לו על האחרון לא יטמא מפני שהיין לא יכול לטמאו לשמן שאין משקין בי מדבחיא מטמאין שום דבר ולבסוף שאלם אם יגע הטמא עלמו בכל אלה כלומר או בזה או בזה ואמרו ליה יטמא: אלא אי סבר ליה כרב דאמר דכן ממש היכי משכחת לה. להאי יטמא דקרא בשלמא לרב גופיה לא קשיא דאיהו תני מטבחיא אלא ללוי קשיא: ולשמואל. דאמר לא אישתבש ופריש למילתיה משום דחמישי הוה השמן דמה שנגע בכנפו כמיב הא אי רביעי הוה האי שמן הוה טמא ואע״ג דמן היין קבלה אלמא משקין מטמאין אחרים: **הא ניחא אי**. תנא בעדומו של יוסף משקה מטבחיא אבל משקה מדבחיא אפי׳ אחריני נמי מטמאו היינו דפריש למילחיה לעיל ואמר האי דלא הוי שיבוש משום דחמישי הוה והיין שהוא רביעי לא עביד ליה חמישי הא אי הוה יין שלישי הוה עביד ליה רביעי אלא אי תנא מדבחיא כלוי מאי איריא דפריש לעיל משום דחמישי הוה אפילו אי הוה יין שני שלישי לשמן לא עביד: **משקי בי מדבחיא**. כלומר כל אלו של קודש נקראין על שם מובח כגון דם לזריקה ומים ויין לנסך ושמן למנחות: שנטמאו בפנים. בעורה והוליאן לחוך ונפסלו ביולא שאין ראויין עוד למובח: טהורין. מלטמא אחרים שהרי לא ירדה להן מורת טומאה מתחלה לטמא אחרים והן עלמן ודאי טמאין כנבואת חגי: אבל נטמאו בחוץ. קודם שיהא שם מדבחים עליהן והכניסן לפנים טמאין ואפילו לטמא אחרים דטומאתן כבר ירדה בהן ומי הפקיעה: איני. ארישא פריך דקתני הוליאן לחוץ טהורין ולא אמרינן תחול טומאתן למפרע: אלא במקומן. בפנים: לא למעוטי נטמאו בחוץ והכניסן לפנים. כדמתרץ לישנא בסיפא דמילתא דהכי משמע אלא כשנטמאו במקומן ומשום דלא סיימיה לפרושא דמילחא פריך ליה והא במקומן קאמר דמשמע כל זמן שהן במקומן טהורין וחו לא: לבו

טומאת עצמז יש בהז. ומוקמינהו למאכל דאמרו הכהנים לחגי כי הוא טמא. לאו דנגעו בייז ושמז. ולא עליו אמרו טמא, אלא על מאכל דנות עבור במהכי אמה המהכים האור למה של שה של במה בין השקה בית מטבחיה טמא, אל על מאכל דנות בכנף בדר ומשום הכי אמרו טמא. רוב ושמאל לא חלקו אלא במשקה בית מטבחיה שהן הדם והמים, שזה אומר דכן ממש וזה אומר דכן מלטמא אחרים, אבל ביין ובשמן הכל מודים דאחריני נמי מטמא. מדפירש שמואל חמישי בעא מינייהו ואמרי טהור מכלל שהרביעי והוא המאכל הבא מכח היין והשמן טמא מה שנו שהוא יות של בכא מניתו המים והיין והשמן משקה בית מדבחית שנטמא בפנים וכר. ואצ"פ שיצאו הוא שנטמא ממגעם. תניא כלוי הדם והמים והיין והשמן משקה בית מדבחית שנטמא בפנים וכר. ואצ"פ שיצאו לחוץ בטהרתן הן עומדין. ותניא כרב הדם והמים משקה בית מטבחיא שנטמאו בין בקרקע ובין בכלים טהורין.

היקדשו המשמע דברים הרבה. ושמואל אמר חמישי שאלן, ודייק מזה הכתוב שכתב בכנפו שמביא מגע דבר אחר באמצע יתר מאלו הארבעה שהזכרנו לעיל. שנמצאו חמשה דברים ולדברי הכל החמישי בקדש טהור, ולפיכך אמר לא אישתבוש המדר ואות בירו שותכנו לכד. שנבאה ותומר הבי שירה בירו הכל הוחנים ביקוש שהיה, לכיבן אמה לא אי מהבש כהני. ומותרמינן מההי קדא עליה דרב. והיאמר חגי אם יגני טמא נפש בכל אלה היטמא ויענו הכתרמים ויאמרו יוטמא. פירוש אילו כולן באו מכח כנף הבגד שנטמא בשרץ, וחזר שאלן אם תהיה הכנף טמאה טומאת נפש. ונגע בו הבשר, נעשה בשר ולד ראשוז. כי הטמא נפש הוא אב. דתנו אבות הטומאות השרץ ושכבת זרע וטמא מת וכו׳. ונגעו הלחם והנויד ושאר יה האון, כי הוכנה גבש הוא אבר, ובן אבור הוכנה הור הוכנה היה אם היה כל במצר, ונגע המאכל בלהם המשקין בכשר, ונגע המאכל בלחם או באלו המשקין, שנמצא הבשר ולד ראשון, והלחם והללו ולד שני, והמאכל והנויד ושאר המשקין ולד שלישי, נמצאו כמו שאמר רבינא בטמא מת שלישי בעא מינייהו. ל) ולשמואל שאמר כמה שנגע כנפו

זַר נַוְ לְּאָג עַ בְּכָנְפּוֹ אֶל בְּכְנַף בִּגְּדוֹ וְנָגַע בְּכְנָפּוֹ אֶל הַלֶּחָם וְאֶל הַנָּוִיד וְאֶל הַיִּין וְאֶל שֶׁמָן וְאֶל כְּל מַאֲבְל ְנִיּלְרָּשׁ וְיַּעֲנוּ וַיּאמְרוּ לֹא: מרוּ לֹא: 2. ויאמר חגי אם יגע טמא נֶפֶשׁ בְּּכְל אֵלֶה הֲיִטְמְא וַיָּעֵנוּ הַכּּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ וַיִּעֵנוּ הַכּּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ :טמא יַטְּמָא: הוּנִי בּיג. הַיָּמָן הַנְּיַ וֹיִאמֶר בָּן הְּעָם הַנָּה וְבַן הַגּוֹי הַנְּה לְפָנִי בְּאָם יִי וְכַן בְּל מִגְשׁה יְדֵיהָם וְאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שְׁם יָמֵא הוּא: חגי ב יד

1. הן ישא איש בשר קדש

רבינו חננאל (המשך) שמכניס בין הכנף לבשר דבר אחר, הנה ארבעה ולדות והן טמאיז שלשה והרביעי פסול ומצא לדררי שמואל דלא ולא בשניה. אלא לרב אמאי מעו רראשווה ולא ראחרווה. ופריק בקיאין הן בטומאת מת כי הרביעי בטמא מת פסול כי יש רביעי בטומאת שרץ, אלא היו אומרים רביעי אינו טמא בטמא שרץ. בשלמא לרב דאמר אשתבוש כהני ואמרו על הממא מהור . היינו דמיקל להון חגי הנביא ואשר יקריבו שם טמא הוא. לאשר קריבו שם טכא הוא. כלומר מקריבין הטמא שהוא רביעי, ואומר כי טהור הוא, ואינם יודעים כי טמא הוא. אלא לשמואל דאמר חמישי

בטמאות. למה אומר

מתמה הנביא ואומר וכי אשר

קריבו שם טמא הוא. חס

. עליה וכי בשבחם מדבר

נייות וכי בב... והלא מוכיחם, שנאמר וכן

כל מעשה ידיהם, מכלל שכל מעשיהם רעים הם. יקריבו אינו לרצון כאלו טמא הוא. ומצאנו בתלמוד ארץ ישראל בסוף מס׳ סוטה קרוב לזה הפירוש, מיהו קרב יווד ווכרום, ביוו פירשנו מה שקבלנו וכתבנו מה שמצינו. ירושלמי תמן אמרי׳ שתי שאלות שאל חגי הנביא את הכהנים, באחת כראוי, הן ישא איש בשר קדש וגר׳, כנף תחלה, בשר קדש שני, לחם ונזיד שלישי, יין ושמן וכל מאכל רביעי. רביעי בקדש בעא מינייהו, ואמרו לא, לא השיבו כראוי שהרביעי בקדש פסול. ויאמר חגי אם יגע טמא נפש בכל ויאמרו יטמא. אם תהיה הכנף ממא ופש ווגעה ככל אלו יטמא השיבו כראוי. ואמרו כראוי השיבוהו. העיד על איל קמציא. פירוש איל קמציא דכי, שם ממין חגב שהוא טהור. משקה בית . מטבחיא. המים שמדיחיז כהו

. הקרקבנים) [הקרביים] כבית)

המטבחים, רב היה שונה

והן המים והדם והן המצויין

. תמיד בבית המטבחים. ולוי

יועזר משקה בית מדבחיא,

ל) דברי רבינו ל״ע הא גם בשאלה זו שאל רביעי בקודש וכמו שמסיק בעלמו והיאך פי׳ בדברי המקשן כרבינא דשלישי בעי מינייהו ומלוה ליישב.